

**ДО  
СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ  
НА ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ**

**ЧРЕЗ  
ДИРЕКЦИЯ  
МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ  
И ПРОТОКОЛ**

**ДОКЛАД**

**от Мариета Неделчева – съдия в Специализиран наказателен съд**

Въз основа Решение на Съдийската колегия на ВСС от 04 май 2019 г. и със Заповед №ВСС-6047/16.05.2019 г. на Представляващия ВСС – Г-н Боян Магдалинчев, бях командирована за участие в 26-та среща на Мрежата за разследване и наказателно преследване на престъпленията против човечеството, геноцид и военни престъпления /Мрежата за геноцид/ за периода 21-23.05.2019 г. в гр.Хага, Кралство Нидерландия. За посочения период участвах в тази среща в качеството си на контактна точка по въпросите на престъпленията срещу човечеството, военните престъпления и геноцид в Националната координационна система на България в Евроджъст.

В срещата взеха участие повече от 120 участника – представители на 26 държави членки в ЕС и 5 наблюдаващи държави /Англия, Норвегия, Швейцария, Канада и САЩ/. Също така в срещата участваха и представители на Европейската комисия, Евроджъст, Европол, Международния наказателен съд, Международния безпристрастен и независим механизъм за международни престъпления извършени в Сирийската Арабска република, Коалицията за Международния наказателен съд, както и представители на неправителствените организации - Редрес, Трайъл интернешънъл, Международния комитет на Червения кръст и др. Срещата бе председателствана от г-н Иринея Ротариу, контактна точка в Мрежата за Румъния и се проведе в сградата на Евроджъст, гр.Хага,

Нидерландия. На 22.05.2019 г. председателстващият срещата откри същата с реч и подчерта важността на съществуването на Мрежата за геноцид като форум от практики, които обменят помежду си информация, улесняват сътрудничеството и подпомагат националните разследвания водени срещу извършителите на геноцид, престъпления против човечеството и военни престъпления, т.нар. основни международни престъпления.

Сесията на 22.05.2019 г., се проведе при закрити врати, с участието на контактните точки на държавите членки в Мрежата за геноцид и контактните точки на държавите – наблюдатели в Мрежата /Англия, Норвегия, Швейцария, Канада и САЩ/. На тази сесия бе обменена информация касаеща дела, по които разследването все още тече или са в съдебна фаза, но няма все още постановен съдебен акт. Контактните точки участващи в срещата потвърдиха, че закритите сесии на срещата са много важни. По време на същите се създава конфиденциална среда, в която представителите на всяка държава членка разменят оперативна информация по текущи разследвания, съдебни процеси и молби за екстрадиция. Също така бе изразена висока оценка по отношение на проведените за пръв път кратки срещи между представителите на различни държави членки по темите „Достъп и сътрудничество с Либия“, „Сътрудничество и екстрадиция от Руанда“, както и „Престъпления извършвани против язидите“. Бе подчертано, че тези срещи дават възможност на малки групи от практики да дискутират специфични дела относими към разследвания провеждани от националните им власти, като тези срещи могат да доведат и до организирането на бъдещи координационни срещи в Евроджъст. На срещата беше представена и актуална информация по отношение на Аналитичния проект „Основни международни престъпления“ /Analytical Project Core International Crimes AC CIC/ от Европол, като обобщено беше представена информацията касаеща дела с предмет геноцид, военни престъпления и престъпления против човечеството, както и приноса на всяка една от участващите държави. Този ден предмет на обсъждане сред членовете на Мрежата за геноцид беше и менажирането на същата, както и избирането на Надзорен съвет съгласно Насоките за функциониране на Мрежата приети на 25-тата среща, проведена през месец ноември 2018 г. На тази среща беше изменена разпоредбата на параграф 5.2, касаещ уредбата на състава на Надзорния съвет на Мрежата, като беше увеличен броя на неговите членове от трима на осем души – 5 контактни точки от членовете на Мрежата заедно с по един представител от президентското трио – в

случая Румъния – Австрия и Финландия. Мрежата номинира контактни точки на различни държави за членове на надзорния съвет, както следва: г-н Кристиан Ритчер /Германия/, г-жа Аурелия Девос /Франция/, г-жа Никол Когелензанг /Холандия/, г-н Николас де Коз /Франция/ и г-н Жерард Дайв /Белгия/ заедно с представителите на Президентско трио. В този състав в Надзорния съвет на Мрежата бе осигурено участието на представители на правоохранителните органи, прокуратурата и властите отговорни за международното сътрудничество.

По решение на контактните точки в Мрежата беше отложено вземането на решение по отношение на молбата на Украйна да ѝ бъде предоставен статут на наблюдател, а на молбите на представителите на гражданското общество като Сивитас Максима, Центъра за правосъдие и отговорност и на Европейския център за конституционни и човешки права, статут на асоциирани членове.

Срещата продължи на 23.05.2019 г. при отворени врати, като започна с реч на Президента на Евроджъст г-н Ладислав Хамран. Г-н Хамран приветства участващите в срещата експерти и практики от името на Евроджъст. Същият накратко представи темата на среща и подчерта важността на европейските финансови програми за изграждане на капацитета на националните власти в областта на правоприлагането и конкретно в областта на разследването и преследването на извършителите на основните международни престъпления. Г-н Хамран посочи, че в момента Евроджъст се намира в трудно положение, с оглед нарастващият брой молби за оказване на международно правно сътрудничество от една страна, а от друга значителното намаляване на финансовите средства за обезпечаване на тази дейност.

Фокусът на срещата беше насочен към възможностите за финансиране на националните власти на държавите членки със средства на ЕС, с цел подобряване работата или пък създаването на програми с предмет разследване на геноцид, военни престъпления и престъпления против човечеството или специализирани отдели, които ефективно да спомагат за подобряване на разкриването, разследването и преследването на основните международни престъпления, както и за изграждане и развиване на капацитета на националните власти в тази насока. Бе констатирано на срещата, че евро фондовете не се използват пълноценно, тъй като практикуващите професионалисти, не винаги са запознати със съществуването им. За тази цел експерти при Министерство на правосъдието и сигурността в Холандия изнесоха

презентация касаеща съществуващите финансови програми главно в областта на правосъдието и вътрешната сигурност. Същите споделиха своя опит в областта на кандидатстване и усвояване на еврофондове в тази област. Посочиха, че с оглед сложността, специфичността и големия документооборот при усвояване на средства на ЕС, е създаден в министерството отдел състоящ се от 6 експерти, които имат опит във европейското финансиране. Тези служители подпомагат всички отдели в министерството да открият подходящи проекти за европейско финансиране в областта главно на правосъдието и вътрешната сигурност, да изготвят молби за участието си и да получат финансирането. В случай, че бъде спечелен за изпълнение определения проект служителите на т.нар.funding team, подпомага спечелилите с изготвяне на счетоводните сметки и отчитането на средствата по проектите, тъй като е необходимо да се докаже по какъв начин са използвани парите. По принцип програмите са насочени към изграждане на капацитета на съответните държавни структури - целта е да се повиши знанието, чрез организиране и участие в семинари, споделяне на знание, подобряване на структурите и процесите – чрез изготвяне на оценка за състоянието на съответната структура и впоследствие след приключване на програмата оценка на постигнатото развитие. По принцип елементите, които се покриват от европейското финансиране са заплати, разходи за пътуване, разходи за настаняване, наемане на зали за настаняване и провеждане на мероприятията, осигуряване на звукоозвучаване, на пособия за презентация и т.н. Като програми, които осигуряват такъв вид финансиране бяха посочени SRSS /Structural Reform Support Service/ на Европейската комисия, TAIEX, CFSR, EIDHR, ISF, IPA, Justice program, AMIF. Членовете на Мрежата бяха насърчени от съответните експерти да използват ресурсите на тези програми с цел повишаване осведомеността на професионалистите и обществото по отношение на основните международни престъпления, като декларираха своята готовност в случай на нужда да помагат със съвети.

На срещата беше представен и съвместния екип за разследване, създаден между Германия и Франция, по отношение на текущи разследвания по дела касаещи престъпления извършени от Сирийския отдел за сигурност в местата за задържане. Беше подчертана ролята на CEP като по-бърз и по-лесен начин за обмен на информация и достъп до свидетели и за избягване воденето на паралелни разследвания.

На срещата бе представено създаването на Изключителна мрежа от Европейската служба в областта на убежището /EASO Exclusion

Network/. Бе подчертана необходимостта от сътрудничество между тази мрежа и Мрежата за геноцид, тъй като имиграционните власти първи влизат в контакт с хора, които пристигат в Европа от местата засегнати от нарушения на международното хуманитарно право и човешките права. Осъществяването на активен обмен на информация между двете мрежи бе посочено, че е необходимо да не се превърне територията на Европа в безопасна територия за извършителите на основните международни престъпления. Членовете на Мрежата за геноцид упълномощаха Секретариата да укрепи и засили сътрудничеството с тази мрежа, като представителите на същата бяха поканени да станат асоциирани членове на Мрежата за геноцид. Беше обсъдена идеята да се реализира една обща среща между членовете на Мрежата за геноцид и EASO Exclusion Network с цел да се споделят контактите на мрежите, а и контактните точки на национално ниво да се запознаят.

На срещата бе подчертана необходимостта от регулярни срещи на членовете на Мрежата за геноцид – два пъти годишно, съгласно правната база, която урежда статута на същата. Беше акцентирано, че тези срещи са необходими за добрата работата на националните власти в държавите членки за търсене на индивидуална отговорност на извършителите на основни международни престъпления. В този смисъл Мрежата за геноцид потвърди исканията си към властите, които отговарят за бюджета на същата за прилагането на Заключенията на Комисия /JHA Council 15-16 June 2015 – doc 15584/2/14, както и да осигури помощ за работата на Мрежата чрез финансирането ѝ от бюджета на Евроджъст.

При провеждане на срещата отново бе подчертана важноста за реализиране на инициативата за нов Многостранен договор в областта на международното сътрудничество и екстрадицията за съдебно преследване на национално ниво на най-тежките международни престъпления. Отбелязано беше, че е проведена Втора подготвителна среща на подкрепящите инициативата страни през март месец 2019 г. в Холандия, което представлява една важна стъпка напред. Участието на РБългария в тази инициатива е от особено значение с оглед проява на заинтересованост и демонстриране на обвързаност на нашата страна в борбата с безнаказаността на тези най-жестоки международни престъпления.

На срещата бе представена и работата на гражданските организации. Членовете на Мрежата за геноцид за пореден път подчертаха важната помощ, която играят неправителствените

организации за националните власти в борбата с безнаказаността на основните международни престъпления и осигуряване на правосъдие за жертвите на тези престъпления.

Срещата бе закрыта на 23.05.2019 г. от председателстващия събранието – г-н Ириней Ротариу и г-н Матеуш Пездирц, представител на Секретариата на Мрежата за геноцид.

Впоследствие след приключване на срещата Секретариата на Мрежата за геноцид ми изпратиха по имейл списъка на лицата, които в съответните държави са координатори на програмата SRSS /Structural Reform Support Service/ на Европейската комисия, както и образец за кандидатстване за финансиране на програма предложена от институции от публичния сектор на съответната държава членка. В получената документация изрично е посочено, че крайният срок за подаване на молба за финансиране е 31.10.2019 г., като същата се подава чрез електронния портал на програмата от съответните координационни власти на държавата. За РБългария като лица за контакт са посочени служители на Министерство на финансите. Към доклада си прилагам образеца за кандидатстване за финансиране и списъка на лицата за контакт по програма SRSS на Европейската комисия.

Моето лично становище е, че в РБългария е необходимо провеждането на обучение на практикуващи съдии, прокурори и следователи, както и представители на ДАНС, Министерство на външните работи и имиграционните власти в областта на разследването и преследването на извършителите на основните международни престъпления чрез организиране на семинари и срещи с оглед повишаване на тяхната осведоменост, организиране на начина на работа и постигане на съответните резултати. Необходимо е още подобряването на обмена на информация между имиграционните власти, МВР, в частност „Гранична полиция“, ДАНС и прокуратурата в случай, че бъдат засечени извършители и/или жертви на основни международни престъпления, в имиграционните потоци от бежанци /от Сирия, Пакистан, Афганистан и др./, които навлизат и преминават през нашата държава. С оглед обаче изготвяне на необходимата документация за кандидатстване за отпускане на средства по тази програма и в случай, че такива средства бъдат отпуснати за тяхното отчитане и надзор, ми е необходима помощта на СК на ВСС, която да посочи, с коя институция следва да работя съвместно и която да поеме изцяло логистиката на тази дейност.

С оглед на горното, моля за вашето произнасяне в горната насока.

**СЪДИЯ:**

**/М. Неделчева/**